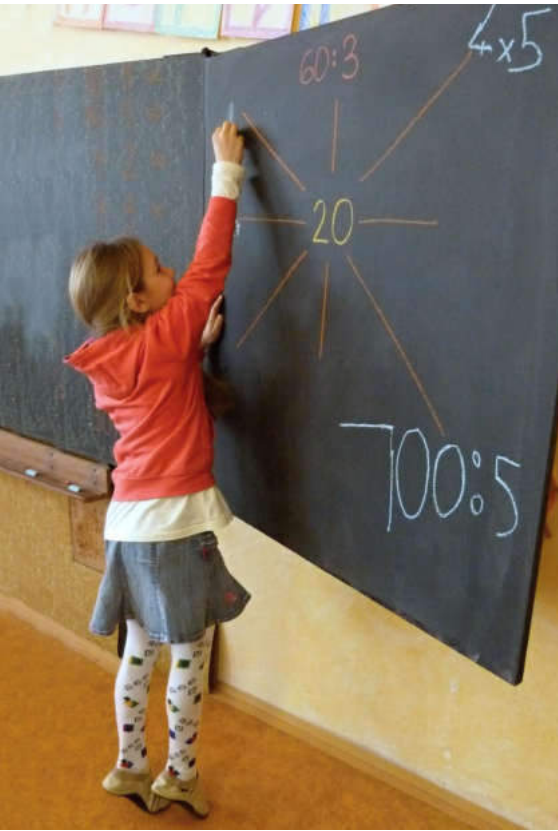

WALDORFSKÁ ŠKOLA
ČESKÉ BUDĚJOVICE

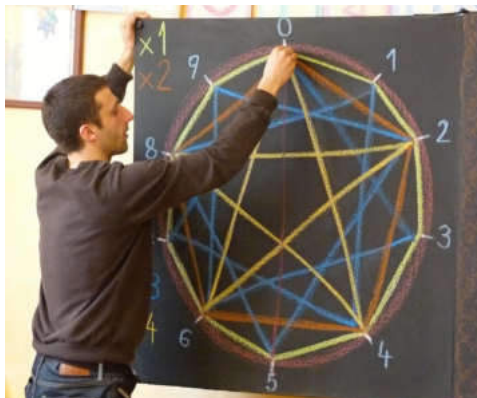

OBSAH

Úvod	2
Mateřská škola	4
Základní škola	6
Střední škola	8
Praktika a projektová výuka	10
Kreslení forem	15
Divadlo	16
Řemeslné a umělecké činnosti	18
Hudba	20
Eurytmie	21
Slavnosti	22
Spolupráce rodičů a učitelů	25

Motto školy

„Vývoj mladého člověka ke svobodě, sebevědomí a zodpovědnosti za sebe sama a za svět, to je cílem naší školy.“

Základem práce waldorfského učitele je pozorovat vývoj dítěte a mladého člověka, snažit se mu porozumět a dlouhodobě podporovat a rozvíjet vlohy žáků. Výukové metody vycházejí z odborného obsahu jednotlivých předmětů a z vývojových potřeb žáků. Základem pro utváření výuky a společenství školy jsou pedagogické a sociální impulzy Rudolfa Steinera.

Waldorfská pedagogika má být nápomocna mladým lidem, aby novým, tvůrčím způsobem našli své místo a své životní úkoly ve světě, který se neustále proměňuje. Výuka proto podporuje iniciativu, sebevědomí, praktické zvládnání úkolů, řešení myšlenkových úloh, stejně tak i zodpovědnost a spolupráci. Důvěra v sebe sama a důvěra v okolní svět jsou základy pro výchovu ke svobodě a pro celoživotní učení se.

MATEŘSKÁ ŠKOLA

„Budoucí vývoj každého jednotlivého dítěte a lidskosti jako takové záleží na zdravých zkušenostech v prvních sedmi letech života. Atmosféra láskyplné vřelosti a vedení, která vytváří radost, úžas a úctu, podporuje takový zdravý vývoj. Nejzákladnějším aspektem práce s malými dětmi je vnitřní přístup učitele, který poskytuje předobraz pro dětskou nápodobu. Práce walдорfského učitele tudíž vyžaduje neutuchající proces zkoumání a sebevzdělávání.“

V popředí zájmu učitelek v mateřské škole je dítě a respekt k důstojnosti a ochraně dětství jako kvality, která má pro pozdější vývoj jedince zásadní význam. Proto pečují o dítětem iniciovanou volnou hru, která je hlavním prostředkem pro objevování, zažívání i pochopení světa. Malé dítě se učí skrze nápodobu, různorodé smyslové zkušenosti a pohyb. Přirozeností dětí je

objevovat své životní a sociální prostředí, které by mělo nabídnout hranice, strukturu a ochranu, ale zároveň i příležitost setkat se s výzvami a rizikem.

Waldorfské mateřské školy vycházejí z rytmů dne, týdne i roku. Právě rytmus poskytuje dětem bezpečí a pochopení vzájemné provázanosti i celistvosti života. Slavnosti a svátky roku jsou pak výjimečnými dny – perlami, které zdobí náhrdelník roku. V opakujících se smysluplných činnostech týdne (pečení chleba, práce na zahradě, modelování, práce se dřevem, akvarelové malování) dětem poskytují příležitost k rozvoji postupně se rodících lidských schopností. Je kladen důraz na proces, ne na výsledek. Zdravý vztah ke světu je podporován zaměřením na skutečné, reálné zkušenosti, namísto umělých a virtuálních.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA

Žáci šesté třídy každoročně vítají nově přicházející prvňáčky. Ti mají před sebou devět let plných zážitků a zkušeností. Po celou dobu je obvykle provází jeden třídní učitel. Učitelé vysvětlují a formou prožitků zprostředkovávají rodičům principy waldorfské pedagogiky při pravidelných třídních schůzkách. Ve středu zájmu vždy stojí konkrétní třídní společenství a jednotliví žáci a žákyně této třídy. Pravidelná setkávání při rodičovských schůzkách jsou vhodným prostorem pro konzultace a rozhovory o učebních pokrocích a o vývoji dětí. Děti, učitelé a rodiče spojují k dlouhodobé výchovné činnosti mnohé slavnosti, výlety, projekty či divadelní představení.

Waldorfská pedagogika usiluje o víc než jen o zprostředkování vědomostí. Dotýká se hlavy, srdce i rukou, tedy celého člověka. Učení se praktickým, intelektuálním a uměleckým činnostem

v co možná nejstabilnějším sociálním kolektivu třídy rozvíjí sebedůvěru i důvěru ke spolužákům a k vyučujícím. Waldorfská pedagogika také umožňuje začlenit do skupiny děti různých nadání.

Praktická a umělecká výuka stejně jako tradiční školní předměty se orientují jak na obsahy, tak i na metody, které nejlépe vyhovují danému věku žáků a jejich vývojovým potřebám. V prvních školních letech se učitel může opírat o bohaté síly nápodoby a důvěru dětí k dospělým lidem, od kterých se chtějí mnohému naučit. Takto se žáci učí nejen básně či písně, ale také třeba násobilkou nebo vyjmenovaná slova. Díky rytmickému prožívání si tyto obsahy uloží hluboko do paměti.

Výuka hlavních předmětů probíhá v epochách. Každé tři až čtyři týdny se střídají epochy českého jazyka, matematiky a kreslení forem, později přichází na řadu vlastivěda i nauka o zvířatech a rostlinách. Na druhém stupni jsou pak v epochách vyučovány i další předměty: chemie, fyzika, dějepis, zeměpis, geometrie a přírodopis. Epochová výuka umožňuje třídnímu učiteli, aby daný předmět uchopil v potřebné hloubce a kvalitě a mohl jeho obsah předat nejen formou výkladu, ale především skrze konkrétní zážitky. Po skončení epochy se takto založené dovednosti a obsahy ukládají v paměti a později jsou dále rozvíjeny a doplňovány. Učitelé si připravují vlastní výukové materiály, žáci nepoužívají standardizované učebnice, ale tvoří si vlastní sešity s texty a ilustracemi. Žáci na waldorfských školách jsou hodnoceni ve všech předmětech slovně.

Na ranní epochovou výuku pak navazují další předměty – eurytmie, tělesná výchova, hudební výchova, vý-

tvárná výchova, rukodělné činnosti a dva cizí jazyky. Oba cizí jazyky se učují od první třídy. Děti se s nimi v prvních třech letech seznamují zcela přirozenou cestou. Díky silám nápodoby se recitací, zpěvem, hrami a dalšími činnostmi vžívají do cizího jazyka. Rytmus jazyka, jeho zvuk a struktura nejsou zprostředkovávány intelektuálně. Prožívání odlišnosti hlásek, struktury vět a melodie řeči posiluje nevědomě vnitřní pohyblivost a později tyto zážitky vedou k přesnému uvědomění si odlišností nebo společných znaků nejrůznějších jazyků. Od třetí nebo čtvrté třídy jsou tyto sluchové prožitky doplněny také o psaní, čtení a vědomé pozorování gramatických jevů a pravopisu. Ve vyšších třídách se žáci zapojují do nejrůznějších projektů, koncertů, divadelních představení a spoluvytvářejí tak nejen společenství třídy, ale také celé školy.

Během základní školy si žáci vyzkoušejí i nejrůznější praktické činnosti. Prvních devět let tak může vystavět pevné základy pro celoživotní učení. Každý týden se mohou setkat s prací na pozemku, dřevorezbou, keramikou, šitím, stejně tak i s umělecko-sochařskými činnostmi. V těchto předmětech mohou žáci zažívat, že jejich práce vede ke konkrétním činům a výsledkům.

STŘEDNÍ ŠKOLA - WALDORFSKÉ LYCEUM

Po dokončení deváté třídy mohou žáci pokračovat na střední škole. Waldorfské lyceum nabízí čtyřleté studium zakončené maturitní zkouškou. Jedná se o celostní vzdělávání zaměřené na rozvoj osobnosti. Poskytuje široký vzdělanostní základ s důrazem na vnitřní motivaci a otevírá studentům cestu k celoživotnímu učení.

Střední škola spadá do období dospívání, a proto učební plán a metody odpovídají tomuto vývojovému stupni a duševnímu rozpoložení stu-

dentů. Waldorfská pedagogika má mladým lidem pomoci zvládnout tuto vývojovou fázi, naučit je následovat vhodné ideály a hodnoty a pomoci jim nalézt jejich životní úkol. Důležitými učebními cíli jsou také samostatnost při rozhodování, integrita a sociální citění. Takto vybaven může absolvent waldorfského lycea vědomě pohlížet na svět, vědomě pokládat otázky, vědomě uchopit svůj životní úkol, vědomě zacházet s láskou, povoláním a penězi, najít vztah k duchovnímu životu.

Na tomto stupni waldorfského vzdělávání se rozšiřuje nabídka vyučovaných předmětů, jednotlivé předměty vyučují oboroví učitelé. Výuka se koncentruje do různých bloků. To umožňuje jít do hloubky, učit v souvislostech, nezúžovat jen v rovině informací, ale dostat se k opravdovému poznání a pochopení. Studenti jsou vedeni k tomu, aby se učili aktivně myslet – řešit problémy, klást otázky, formulovat hypotézy, zabývat se variantami apod.

Výuka na střední škole je postavena na exaktním vnímání přírodovědných, humanitních i společenských oborů. Jedná se o tzv. fenomenologické vyučování, nazývané taktéž „goetheanistické“ či exemplární. Při takovém vyučování se nepředávají izolované, faktické a modelové vědomosti, žáci se nezahlcují systematickými přehledy. Naopak se při výuce hlouběji zabývají vybranými jevy – fenomény. Tak se lze dostat i k jádru komplexních problémů. Tento přístup rozvíjí i schopnost bádát a objevovat, specifikovat problém, hledat různé postupy řešení. Specifický přístup „goetheanistický“ pojaté výuky se pokouší spojit objektivní přírodní zákony se subjektivními silami poznání, kterými disponuje mladý člověk.

Učitelé společně usilují o to, aby docházelo k prolínání souvislostí a zákonitostí ve všech předmětech, a zároveň aby zde nechyběl ani všeobecně lidský, sociální a společenský rozměr vědních oborů.

Waldorfské lyceum velmi úzce spolupracuje se svou partnerskou školou v bavorském městě Prien am Chiemsee. Svobodná škola Chiemgau leží u jezera Chiemsee v podhůří bavorských Alp. Obě střední školy realizují společné projekty. Studenti se setkávají při pravidelných středoškolských praktikách, která absolvují společně v Německu či v Čechách. Studenti naší školy mohou v Německu také absolvovat několikaměsíční individuální stáž. Společné projekty se zaměřují zejména na výuku odborných a uměleckých předmětů.

Pravidelně se setkávají také učitelé obou středních škol. Zahraniční učitelé jsou mentory naší střední školy, kterou každoročně navštěvují, aby metodicky podpořili práci celého učitelského ko-

legia. Čeští učitelé navštěvují každoročně v červenci školu v Prienu, kde absolvují náslechy ve výuce a poté se setkávají k metodickým rozhovorům se svými kolegy.

Bohaté zastoupení waldorfských škol v Evropě i ve světě a obdobný základ jejich učebních plánů nabízí široké možnosti spolupráce. Naše škola je členem Evropské rady waldorfských škol, sdružující více než 500 škol ze 17 zemí.

PRAKTIKA A PROJEKTOVÁ VÝUKA

Učení se prožitkem:

Při školních výletech je hlavním zájmem a cílem podpora sociálních vazeb v rámci celého třídního společenství. Pro žáky jsou to příležitosti, kdy mohou školit svou spolehlivost a ohleduplnost vůči druhým, a podpořit tak úspěch celého společenství.

Učení se praktickými činnostmi:

Těžištěm střední školy jsou praktika zahrzená do jednotlivých ročníků. Když mladí lidé prožijí, že jejich práce je potřebná a mají příležitost přebírat za určité činnosti odpovědnost, dochází k proměně perspektivy a rolí.

Ročníkové a maturitní práce:

V osmém a dvanáctém ročníku jsou žáci vedeni k dalšímu hlubšímu spojení se s konkrétním tématem. V delším časovém horizontu se zabývají kromě výuky také jimi zvolenými tématy, které samostatně a kontinuálně zpracovávají, prakticky a teoreticky uchopují a své výsledky pak představují formou veřejné prezentace.

Praktika a projektová výuka

3. třída: Řemesla; Stavba domu

V devíti letech prodělává dítě zásadní zlom ve vztahu ke světu: ze světa, který byl nedílnou součástí jeho bytosti, se stává svět okolní. Spojitost se světem chce dítě nyní nově prožít a pochopit. Proto právě v tomto věku poznávají děti původní řemesla, navštěvují řemeslníky v jejich dílnách, zkoušejí si jejich práci. Je podstatné, aby se nepřerušilo spojení se světem a nestalo se pouhou abstrakcí, ale aby toto spojení dítě hledalo vlastní činností.

Důležitým projektem pro tuto vývojovou fázi je i „Stavba domu“. Děti poznají teoreticky i prakticky vše, co souvisí se stavěním. Nakonec s rodiči postaví každý žák model svého domu a představí ho spolužákům. Korunou projektu je společná třídní stavba, která slouží ostatním lidem – lavičky, domek na nářadí, pec na chleba, hrací prvky pro děti v mateřské škole atd.

3. až 4. třída: Ze zrna chléb

Tento projekt umožňuje dětem poznat, prožít a realizovat proces pěstování obilí. Projekt začíná ve třetí třídě přípravou pole (orba, hnojení, setí), pokračuje pozorováním druhů obilí, růstu,

sklizení a ve čtvrté třídě vrcholí mláčením, mletím mouky a pečením chleba, o který se pak žáci podělí se společenstvím celé školy.

4. třída: Kniha o zvířeti

Důležitou otázkou probouzejícího se Já je dotaz: Kdo jsem? Odpovědi hledají děti nejdřív pozorováním svých smyslů a svého těla. Co prožily u sebe, hledají posléze u zvířat. Zvířata v jejich přirozeném prostředí zažívají jednak díky živému vyprávění učitele, ale také díky vlastnímu pozorování, které jim nakonec umožní vypracovat první větší práci, knihu o zvířeti. Svou knihu prezentují před společenstvím spolužáků, učitelů a rodičů.

5. třída: Řecké olympijské hry všech českých waldorfských škol

Řecká olympiáda na waldorfských školách je důležitou kulturně sportovní událostí, která se opírá o původní myšlenku antických olympijských her a v nich obsažených etických hodnot. Přátelství, překonávání hranic, sportovní duch a radost ze hry, to jsou důležité předpoklady takto pojatých her. Žáci pátých tříd mají příležitost ukázat při hrách to nejvíce harmonické, čím se člověk může stát, a o co by měl neustále usilovat: tělesnou, duševní a duchovní vyváženou zralost člověka.

6. třída: Rytířská slavnost

Ve dvanáctém roce života prožívá dítě vstup do puberty. Chlapci i dívky zažívají mnoho změn a nejistot. Právě v tomto náročném období přichází slavnost, která připomíná rytířské ideály. Během slavnosti jsou žáci pasováni na rytíře a dívky přijímány ke dvoru jako dvorní dámy. Slavnosti předcházejí aktivity, které posilují odvahu, samostatnost a vzájemnou úctu.

7. třída: Lyžařský výcvik

Žáci mají příležitost zažít týdenní pobyt a během této krátké doby se vzájemně podpořit při zkvalitňování svých lyžařských a běžkařských schopností.

Zároveň je zde dostatek času pro nej-
různější společenské hry. Ty nejoblí-
benější jsou venkovní a dostatek
sněhu je vždy velkou inspirací.

8. třída: Ročníková práce

Tento celoroční projekt dává žákům
možnost poznat sám sebe, zdokonalit
se ve vybraném řemeslu, spolupra-
covat s odbornými garanty a nad-
chnout se pro práci rukama, srdcem
i hlavou. Součástí ročníkové práce je
část praktická, část teoretická a ve-
řejná obhajoba práce. Celý projekt má
přesah do mnoha oborů a je rea-
lizován jako mimoškolní aktivita.
Úspěšné zvládnutí tohoto projektu je
významným mezníkem ve vývoji
všech žáků na základní škole.

8. třída: Ročníkové divadlo

Z pohledu waldorfské pedagogiky je
dospívající člověk zralý pro drama,
celou svou bytostí si žádá dramaturgii.
Připravit divadelní představení se
čtrnáctiletými až patnáctiletými žáky
bývá samo o sobě dramatickým dílem.
Tímto projektem waldorfská škola
navazuje na Jana Amose Komenského
v jeho úsilí o divadlo a vzdělávání
dětí. Ročníkové divadlo v osmé třídě
korunuje dlouhodobou spoluprací mezi
žáky a jejich třídním učitelem.

1. ročník lycea: Zeměměřické prak- tikum

Na konci 1. ročníku studenti vyjedou
na 7–10 dní do krajiny, kterou mají za
úkol zaměřit, údaje přepočítat a za-
kreslit do mapy. Tento projekt je prak-
tickou aplikací matematiky v terénu,
zároveň však v sobě nese řadu soci-
álních aspektů a také aspektů teo-
reticko-poznávacích. Výrazně posiluje
schopnost systematické, přesné
a skupinové práce – přesné měření
přístroji, práce s velkým množstvím

dat, zanášení údajů do mapy či nutnost shody společných bodů se sousedními skupinami, protože výsledná mapa vzniká spojením práce všech skupin.

2. ročník lycea: Ekologické praktikum

Toto týdenní výjezdní praktikum ve 2. ročníku zprostředkovává studentům základní hodnoty ve vztahu člověka k přírodě. Realizuje se jedna ze dvou možných variant. Centrálním motivem varianty I je terénní biologická práce ve skupině. Úkoly jednotlivých skupin jsou navrženy podle biodiverzity a ekosystémového zastoupení v navštívené lokalitě.

Centrálním motivem varianty II je proměna krajiny. Kolektiv studentů navrhne a realizuje projekt, který bude mít dlouhodobě pozitivní vliv na krajinu dané oblasti. Může se jednat o nejrůznější praktické činnosti spojené s aktivní ochranou přírody. Tato varianta praktika může proběhnout např. ve spolupráci s některou z CHKO, se statkem zaměřeným na ekologické zemědělství či s jinou institucí.

3. ročník lycea: Provozní praktikum

Důležitým cílem dvoutýdenního profesního praktika je vybavit studenta kompetencemi, které mu pomohou optimálně využít jeho osobnostní a odborné předpoklady pro uplatnění na trhu práce a budování profesní kariéry. Studenti jsou vedeni k tomu, aby si

uvědomili odpovědnost za vlastní život, situaci a potřeby světa práce, vlastní schopnosti a možnosti k získání budoucího uplatnění, odpovědnost za plnění úkolů v reálném zaměstnání. V průběhu profesního praktika jde pak o praktické ověřování vlastních schopností, dovedností, vlastností a možností reálnou činností v praxi. Studenti dále věnují pozornost i dalším aspektům jako např. personálnímu klimatu firmy, její organizační struktuře, pracovní náplni vytipovaných pracovníků či kariérovým postupům.

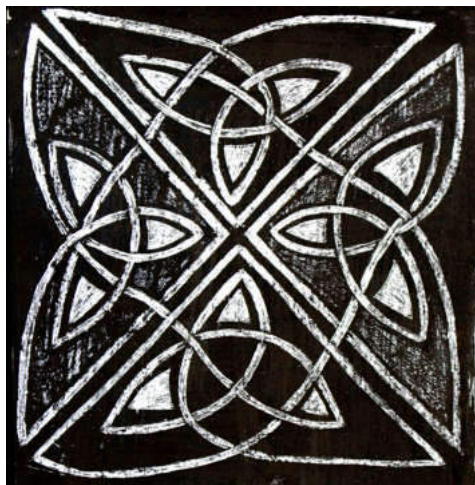
3. ročník lycea: Ročníkové divadlo

Žáci v tomto projektu zúročí všechny své dovednosti z oblastí komunikace, dramatické výchovy a společně s odborníky samostatně připraví divadelní představení. Kromě divadelní práce mají za úkol i propagaci a prezentaci představení.

4. ročník lycea: Sociální praktikum

Smyslem sociálního praktika je řešit základní otázky vztahující se k životu každého z nás (vývojové potřeby člověka, život lidí sociálně či zdravotně znevýhodněných, problematiku závislostí, otázky odchodu ze života a připravenosti na něj) a seznámit se s možnostmi účinné pomoci a podpory v konkrétních zařízeních.

Sociální praktikum je realizováno formou přímého pozorování a praktické práce ve školských či speciálně-pedagogických zařízeních nebo v sociálních službách. Praktikum probíhá 2 týdny. Studenti jsou začleněni do běžného provozu, jejich pracovní doba je 6 hodin denně. Na konci každého týdne zpracuje vedoucí praktika na příslušném pracovišti stručné hodnocení studenta. Student zpracovává samostatnou zprávu.

Kreslení forem spolu s eurytmií představují zcela nový impuls waldorfských škol ve smyslu celostního vzdělávání člověka. Kreslení forem děti provází po celou dobu základní školy a je snahou, aby v něm pokračovaly i na škole střední. Formy, jež nemají „hmotnou“ předlohu, nýbrž vyvěrají z niterného rytmického a harmonického pohybu člověka, vedou dítě i dospívajícího mladého člověka k ovládnutí zákonitostí, které mu umožňují objevovat vlastní tvůrčí potenciál a uplatňovat ho pak nejen ve výtvarné oblasti. Pedagogická praxe ukazuje, že kreslení forem buduje skutečně zdravé základy nejen pro psaní, čtení i počítání – a proto je od první třídy pevnou součástí elementárního vzdělávání –, nýbrž že je významným příspěvkem pro zdravý vývoj celého člověka.

KRESLENÍ FOREM

DIVADLO - PRKNA, KTERÁ ZNAMENAJÍ SVĚT

„Člověk si hraje jen tam, kde je v plném významu slova člověkem, a jen tam je člověk celým člověkem, kde si hraje.“

Friedrich Schiller

Divadlo má mnoho podob a tváří: člověk vidí jinými očima a prožívá mnohost a bohatost lidského života. Prostřednictvím divadla se mohou učební obsahy prohloubit, prožít a zůstat trvalými a nezapomenutelnými.

Pevnou součástí výuky jsou již od první třídy krátké scény, sborové recitace a malá představení. Skrze dramatickou výchovu se mohou žáci vcítit do obrazů pohádek, biblických příběhů, legend nebo historických událostí. Divadlo oslovuje mladého člověka ve všech jeho mnohostrannostech. A přitom je každý jednotlivec vždy částí celku. Žáci se tím učí, že svou individuální práci významně podporují dílo celé skupiny.

Jedním z vrcholů na společné cestě třídního učitele se svými žáky je ročníkové divadlo na konci osmé třídy.

Je to projekt, při němž každý jednotlivec sehrává podstatnou roli. Nezáleží na tom, jestli třída hraje klasický divadelní kus nebo jinou vhodnou hru.

Jde o společnou tvorbu představení. To vyžaduje od všech účastníků maximální nasazení, nadšení a disciplínu. Intenzivní práce na mluveném projevu, na překonávání obvyklých pohybů a gest, na odstraňování zábran a strachu, to vše představuje pro danou věkovou kategorii žáků náležitou výzvu. Myšlení, citění a vůle na pódiu splynou a promění se v umělecké vyjádření.

Na střední škole tvoří ročníkové divadlo část absolutoria. Pro studenty je příležitostí k tomu, aby tímto způsobem podali důkaz o své vyzrálosti a vyspělosti. Více než kdy jindy je zde zapotřebí vlastní iniciativy a aktivity.

Na naší škole jsou tyto divadelní projekty doprovázeny odborným vedením učitele, který působí jako režisér, případně školí žáky v tvořivé řeči. Třída se pak sama podílí na výrobě kostýmů, stavbě kulis, osvětlení, hudbě a na organizačním zajištění představení.

Jsou to vždy neočekávanější celoškolské akce. Divadelní představení mají tu moc, že nejen pobaví, ale především utvářejí a proměňují společnost.

**HBITÉ PRSTY,
HBITÉ MYŠLENKY:**

**ŘEMESLNÉ
A UMĚLECKÉ
ČINNOSTI**

„Když s dítětem správným způsobem pleteme nebo vyrábíme, co má smysl, pak pracujeme mnohem víc na duchu, než si myslíme. Samotným učením bychom nikdy nedosáhli takové duchovní práce.“

Rudolf Steiner

Soustředění a vytrvalost posilují vůli, tvořivá činnost pak kreativitu. To vše můžeme rozvíjet díky nabídce řeme-

slných a uměleckých činností. Posloupnost jednotlivých úkonů a druh materiálu dávají naší činnosti tvar i tvář. Vědomí, že něco umím, dává dítěti i mladému člověku životní jistotu.

Proto se žáci na základní škole zabývají pletením, háčkováním, tkaním a vyšíváním. Postupně se přidává práce se dřevem a keramickou hlínou, žáci si také ušijí jednoduchý oděv.

Naše škola umožňuje žákům zažít i práci s kovem. Při kovotepectví se žáci deváté třídy a prvního ročníku lycea učí správným úderům ve správný čas. Materiál se tak stává mistrem učení. Vrcholem uměleckého řemeslného vyučování je expedice studentů lycea do Itálie. Smyslem této cesty je opracování mramoru a setkání s italskou renesancí.

Důležitým aspektem rukodělných činností je, aby děti vyráběly něco, co poslouží a je smysluplné. Obal na

flétnu, pletené zvířátko, háčkováná čepička, výšivka na tašce či polštářku, pletené ponožky, dřevěná hračka, kožené boty, jednoduchý oděv, měděná miska – to vše a ještě více má možnost si každý vyrobit na waldorfské škole.

Žáci se učí také vztahu k půdě. Už ve třetí třídě obdělají své poličko, vypěstují si na něm obilí, ze kterého upečou chleba. Od páté třídy pěstují zeleninu i ovoce, učí se kompostování a dalším dovednostem správného hospodáře. Waldorfská škola spolupracuje také s některými statky a farmami, kde žáci mohou pobývat a pracovat v přirozeném prostředí.

Na prvním i druhém stupni doprovázejí žáci své zápisy v epochových sešitech kresbou vlastních obrázků. Malují také akvarelem. Nejprve se ponoří do příběhů barev, poté zpracovávají témata z výuky – pohádky, legendy, bajky, zvířata, rostliny a další. Na druhém stupni je důležité získat vlastní pohled. Proto i ve výtvarném umění žáci objevují zákonitosti perspektivy, které podporují žáky v přesném pozorování a vedou je k přesné práci. Na střední škole se mladí lidé cvičí ve volném způsobu zacházení s barvou, světlem a tvarem.

HUDBA

„Zpěv je ve své podstatě mateřským jazykem člověka.“

Yehudi Menuhin

Hudba a hudební činnosti podporují správné dýchání, sluchové vnímání, jemnou a hrubou motoriku, schopnost soustředit se, rozvoj sociálních schopností, intelektuální učení, citové prožívání nejrůznějších nálad a další dovednosti dítěte a mladého člověka. Toto poznání je základem hudební výchovy. Pořádání menších i větších koncertů, spolupráce při ročníkových divadlech, to vše je součástí hudební výchovy na naší škole. Hudbu vnímáme jako samozřejmou činnost, o kterou pe-

čujeme po celou dobu školní docházky i při výjimečných událostech. Živá hudební výchova pozitivně působí na klima školy.

V nižších ročnících začíná každý den zpěvem, hrou na flétnu, recitací nebo tvořivou řečí. V prvních dvou školních letech se děti pohybují v pentatonice, od třetí třídy pak hrají na diatonické zobcové flétny. Ve středu zájmu stojí na prvním stupni lidové a národní písně. Od třetí třídy se ve výuce věnujeme jednoduchým nebo vícehlasým kánonům. Na druhém i středním stupni se žáci stávají členy třídních orchestrů. Hudba je plnohodnotnou součástí každé školní akce.

EURYTMIE - UMĚNÍ POHYBU

Eurytmie, umění pohybu založené Rudolfem Steinerem, má původ v řečtině. Slovo „eu“ znamená „krásný“ nebo „dobrý“ a slovo „rytmós“ znamená „pohyb“. Je to jeden z vyjadřovacích prostředků, jak zviditelnit řeč a hudbu.

V mateřské škole a na prvním stupni jsou položeny základy tohoto umění pohybu prostřednictvím pohádek, říkadel a básní. Žáci se většinou pohybují v kruhu a doprovázejí je obrazy vybraných pohádek a básní. V dalších ročnících se začne diferencovat pohyb po prostoru a žáci si osvojují zákonitosti řeči a hudby, s nejrůznějšími hudebními žánry. Na střední škole se pak dovednosti prohlubují, žáci jsou nakonec vedeni k samostatnému zpracování toho, co se v eurytmii naučili.

Eurytmie podporuje a rozvíjí umělecké prožívání, vnitřní i vnější pohyblivost, duchapřítomnost a smysl pro společenství.

SLAVNOSTI

Michaelská slavnost

29. září slavíme svátek sv. Michaela. Slavnost odkazuje k obrazu archanděla Michaela bojujícího s drakem. Je zaměřena na posílení odvahy k boji se zlem okolo nás i v nás.

Martinská slavnost

Svátek sv. Martina připadá na 11. listopadu. Svatý Martin je spojen s významným lidským gestem – se spoluúčastí s lidským utrpením a se schopností rozdělit se s potřebnými. Děti se setkávají se sv. Martinem, dělí se o vlastnoručně upečené martinské rohlíčky.

Adventní spirála

Touto slavností děti i rodiče vstupují do adventního času. Děti putují spirálovitou cestou z chvojí ke světlu, zapalují si

svůj svícen a toto světlo si symbolicky odnášejí do předvánočního času, aby svítilo v jejich nitru.

Masopust

Masopustní úterý tvoří konec období započatého na Tři krále. Je to oslava končícího zimního období (předjaří) a naděje na příští úrodu a plodnost, zdraví, hojnost a blahobyt. Veselí, tanec, zpěv, jídlo a pití, se spoustou legráček a taškařic, to vše k Masopustu patří. Každou třídu provází masopustní veselící jiné téma, a tak je tato slavnost také úzce propojena s vyučováním.

Vynášení Moreny

Vynášení smrti je zvykem, který pochází z pohanských dob. Smrtka se upravuje ze slámy, hadříků a pentlí, na krku má korále z vyfouklých vajec. Děti jdou průvodem, smrtka je nesena v čele, je zapálena a hozena do vody. Všichni přítomní, děti i dospělí se upřímně radují, že smrtka – symbol zimy, je již pryč a všichni mají radost z „líta“, které představuje blížící se skutečné jaro.

Studánková slavnost

Otevírání studánek je příležitostí pro čištění pramenů a potůčků po zimě. Děti se vždy v květnu s chutí vrhají do práce. Jejich úsilí nezůstane nikdy nepovšimnuto – čeká je odměna od studánkové víly.

Svatojánská slavnost

21. června nastává doba slunovratu, což je den, kdy slunce na své dráze kulminuje a začíná ustupovat. Svatojánská noc má kouzelnou moc, a tak děti sbírají byliny, vaří posilující čaj, pozorují svatojánský oheň a vydají se na cestu potemnělým okolím za doprovodu svatojánským mušek, skřítků a víl.

Adventní a Velikonoční jarmark

Před Vánocemi a Velikonocemi se konají ve škole, resp. ve školce tradiční jarmarky. Tyto hojně navštěvované a oblíbené celoškolské akce jsou příležitostí k vzájemným setkáním a k přípravě na sváteční období. Zároveň také děti, učitelé a rodiče prezentují nápadité výrobky. Jejich zakoupením může každý podpořit aktivity jednotlivých tříd i celoškolské projekty.

SPOLEČENSTVÍ WALDORFSKÉ ŠKOLY – SPOLUPRÁCE RODIČŮ A UČITELŮ

O prosperitu školy se starají učitelé společně s rodiči. Zřizovatelem školy je obecně prospěšná společnost. Kruh rodičů, v němž pracují zástupci každé třídy, přijímá podněty z různých oblastí života školy a navrhuje realizaci projektů. Toto organizační uspořádání jasně naznačuje, jakou váhu má spolupráce rodičů s učiteli. Společná angažovanost rodičů je pro provoz školy a její dlouhodobý rozvoj nepostradatelná.

Provoz školy, školní budova, vnější okolí školy, pracovní kruhy a slavnosti, jarmarky, to vše nabízí rodičům všestranné zapojení do spolupráce. Rodiče se mohou angažovat individuálně dle svých časových možností, znalostí a také zájmů.

Škola je financována vícezdrojově, jedním ze zdrojů je i školné, které platí rodiče.

WALDÍK

Nadační fond Waldík vznikl z impulzu rodičů v květnu 2016. Důvodem jeho založení byla snaha o finanční nezávis-

lost, soběstačnost a rozvoj Waldorfské školy v Českých Budějovicích.

Za dobu své existence se Nadačnímu fondu Waldík podařilo získat finanční prostředky na rozšíření prostor Waldorfské mateřské školy na Rudolfově a úpravu prostor pro lyceum. Je velmi potěšující, že se to podařilo díky velkému nasazení samotných rodičů (crowdfundingový projekt HitHit pro MŠ) a úzké spolupráci s místními firmami a zahraničním partnerem. Vážíme si každého finančního příspěvku, kterým se rozhodnete podpořit naši myšlenku.

www.waldorfcz.cz
www.nfwaldik.cz

Transparentní účet Waldíku:
275210605/0300

Tiráž

*Text: kolektiv autorů z Waldorfské školy České Budějovice pod vedením Radky Koniřové
Inspirační zdroj: Freie Waldorfschule Chiemgau in Prien, 2018*

Grafika: Dana Hanzlíková Vašková

Foto: Dana Hanzlíková Vašková, Roman Hanzlík, Radim Koniř, Kateřina Krausová, Radim Jírovec, Hana Kotyz Máslová, Bohumír Nowak, Štěpán Jankovský, Lída Jirovcová, Lucie Hájičková, p. Havránek, Kateřina Kortusová, Pavel Vašek, Jan Vodička, Gábina Boušková, pí. Knápková, Radka Koniřová, Michal Krawec, Vláda Vlk a další

Tisk: Tiskárna PROTISK s.r.o., Rudolfovská 617, 370 01 České Budějovice

2019

Waldorfská škola České Budějovice
M. Chlajna 23, České Budějovice
+420 725 523 104, www.waldorfcz.cz, kancelar@waldorfcz.cz